

Isojärven kansallispuiston kävijätutkimus 2021

Maija Mikkola ja Minna Malinen





Sisällysluettelo

- 3 Isojärven kansallispuisto
- 4 Puiston palvelut
- 5 Käyntimäärä kolminkertaistunut kymmenessä vuodessa
- 6 Kävijätutkimuksen tavoitteet
- 7 Kävijätutkimuksen toteutus
- 8 Isojärven kansallispuiston lähialue
- 9 Puistoon saavuttiin useimmiten oman perheen kanssa
- 10 Kotimaisten matkailijoiden osuus kasvanut
- 11 Isojärvi tamperelaisten suosiossa
- 12 Ensikertalaisten osuus kasvanut
- 13 Luonnon kokeminen ja maisemat tärkeitä
- 14 Harrastuksista tärkein luonnosta nauttiminen
- 15 Uusi maastopyöräilyreitti näkyy harrastuksissa
- 16 Liikkuminen omin voimin
- 17 Hevoslenkki suosituin reitti
- 18 Kävijöiden viipymä ja yöpymistavat
- 20 Mielipiteet palveluista
- 22 Ennako-odotusten täyttyminen
- 23 Käyntiä häirinneet tekijät
- 24 Kävijätyytyväisyysindeksi
- 25 Hyvinvointia luonnosta
- 26 Rahankäyttö kasvanut
- 27 Paikallistoloudelliset vaikutukset miltei viisinkertaistuneet
- 28 Paikallistoloudelliset vaikutukset, kun Isojärvi oli matkan tärkein kohde
- 29 Palautetta ja kehittämisenäkökuja
- 31 Johtopäätökset

Kuva: Sannamari Ratilainen
Kannen kuva: Sannamari Ratilainen

Raportissa esiintyvät lainaukset
ovat poimintoja kyselyn
vapaista kommentteista.

ISBN 978-952-377-044-7 (pdf)
Metsähallitus, Vantaa, 2022
Asianro MH 2024/2022



Isojärven kansallispuisto



Isojärven kansallispuisto on perustettu vuonna 1982 suojelemaan Päijänteen länsipuolisille alueille ominaista metsäistä vuorimaata. Kansallispuisto sijaitsee Kuhmoisissa, joka siirtyi vuoden 2020 alussa Keski-Suomesta Pirkanmaan maakuntaan. Kansallispuistosta on matkaa Tampereelle 85 km ja Jyväskylään 90 km.

www.luontoon.fi/isojarvi

”Hyvin merkityt reitit, sympaattinen kahvila ja aktiivisesti hoidettu ja huollettu paikka. Kiitos.”

Kuva: Minna Jakosuo

Puiston palvelut



- 5 rengasreittiä (3–11 km)
- Maastopyöräilyreitti 16 km
- Esteetön reitti (Heretty–Kannuslahti, 500 m / suunta)
- Laavuja 4 kpl (Renusaari, Kalalahti, Vahterjärvi ja Kuorejärvi)
- Esteetön keittokatos (Kannuslahti)
- Tulentekopaikka (Lortikka)
- Heretyn kämppukahvila, välinevuokraus ym.
- Vuokratuvat 3 kpl (Luutsaari, Lortikka ja Heretty)
- Huhtalan torppa ja Luutsaaren kalapirtti



“Uudet reittimerkinntät on loistavia.”

“Hyvää kehitystä on erityisesti esteettömyys.”

Kuva: Sannamari Ratilainen

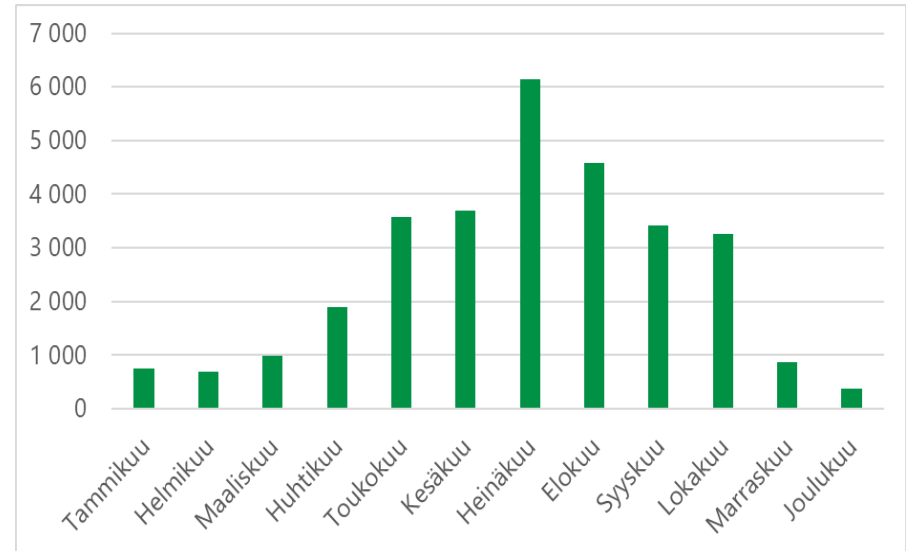
Käyntimäärä kolminkertaistunut kymmenessä vuodessa

Edellinen kävijätutkimus toteutettiin vuonna 2011, jolloin puiston käyntimäärä oli 10 300. Sen jälkeen käyntimäärä kasvoi melko tasaisesti vuoteen 2019 asti. Vuonna 2020 koronapandemian puhkeaminen aiheutti ennennäkemättömän ryntäyksen suurten kaupunkien lähellä sijaitseviin luontokohteisiin, myös Isojärvelle. Vuonna 2021 Isojärven käyntimäärä oli 30 200 eli lähes kolminkertainen kymmenen vuoden takaiseen verrattuna.

- [Isojärven kansallispuiston kävijätutkimus 2011 \(julkaisut.metsa.fi\)](https://julkaisut.metsa.fi/Isojarven_kansallispuiston_kavijatutkimus_2011)

Isojärven käyntimäärät vuosina 2017–2021.

2017	2018	2019	2020	2021
17 800	19 000	23 600	38 400	30 200



Isojärven kansallispuiston käyntimäärät kuukausittain vuonna 2021. Suosituin vierailukuukausi oli heinäkuu sesongin yltäessä toukokuusta lokakuulle.

Kävijätutkimuksen tavoitteet

Kävijätutkimuksen tavoitteena oli selvittää puiston kävijärakenteessa, kävijöiden viipymässä, harrastuksissa ja rahankäytössä mahdollisesti tapahtuneet muutokset. Lisäksi haluttiin päivittää kävijöiden mielipiteet puiston palveluista sekä selvittää mahdolliset kehittämistarpeet. Uutena näkökulmana tutkittiin myös kävijöiden kokemia hyvinvointivaikutuksia sekä lihasvoimin puistossa kuljettua matkaa.

Edellisen kävijätutkimuksen jälkeen kansallispuiston käyntimäärä on lähes kolminkertaistunut. Myös alueen palveluja on kehitetty runsaasti, mm:

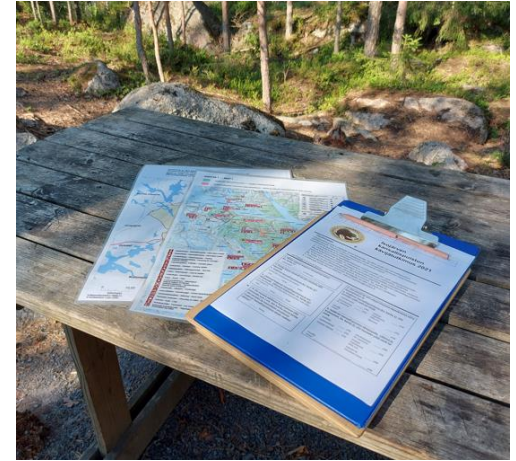
- Heretyn kämpällä alkoi toimia kämppukahvila kesällä 2015.
- Vuonna 2019 puistoon avattiin maastopyöräilyreitti ja puiston poluista muodostettiin rengasreitit.
- Puiston viitat ja reittimerkinnot uusittiin vuosina 2019–2020.
- Kannuslahden taukopaikka koki mittavan remontin vuosina 2019–2021, jolloin siitä tuli esteetön.
- Heretyn ja Kaatvuoren pysäköintialueita laajennettiin vuosina 2020–2021.

Kuvat: Kannuslahden taukopaikka ja Kaatvuoren laajennettu pysäköintialue. Minna Malinen.



Kävijätutkimuksen toteutus

Aineiston keruu toteutettiin 1.5.–31.10.2021. Haastattelija pyysi jokaista paikan päällä kohtaamaansa yli 15-vuotiasta kävijää vastaamaan kyselyyn. Mikäli kävijä oli vasta saapunut tai muutoin halusi, lomake oli mahdollista ottaa myös mukaan palautuskuoren kera. Haastattelupaikat ja -ajat oli päätetty etukäteen. Haastattelupäiviä toteutui 26. Niiden määrää vähennettiin loppukesää kohti suunnitellusta, koska aineistoa kertyi odotettua paremmin. Aineiston kattavuuden varmistamiseksi tutkimuksessa käytettiin myös jatkuvaa keruuta webropol-lomakkeella. Linkki webropol-lomakkeeseen oli saatavilla 23.5.2021 alkaen Renusaassa, Nokipohjassa, Kannuslahdessa ja Heretyn kämppekahvilassa sekä Kalalahdessa 12.6.2021 alkaen. Jatkuvalla keruulla pyrittiin tavoittamaan erityisesti vesillä liikkujat. Vastauksia saatiin yhteensä 402 kappaletta ja ne jakaantuivat paikoittain ja vastautavoittain alla olevien taulukoiden esittämällä tavalla.



Kuva: Minna Malinen

Haastattelupaikka	Kpl	%
Heretty	195	49
Kannuslahti	72	18
Kaatvuori	64	16
Kalalahti	44	11
Renusaari	7	2
Heretty kahvila	20	5
Yhteensä	402	100

Vastaustapa	Kpl	%
Paperilomake haastattelupaikalla asiakkaan täyttämänä	305	76
Paperilomake haastattelupaikalla haastattelijan täyttämänä	1	0
Paperilomake postitse	46	11
Webblomake	50	12
Yhteensä	402	100

Isojärven kansallispuiston lähialue

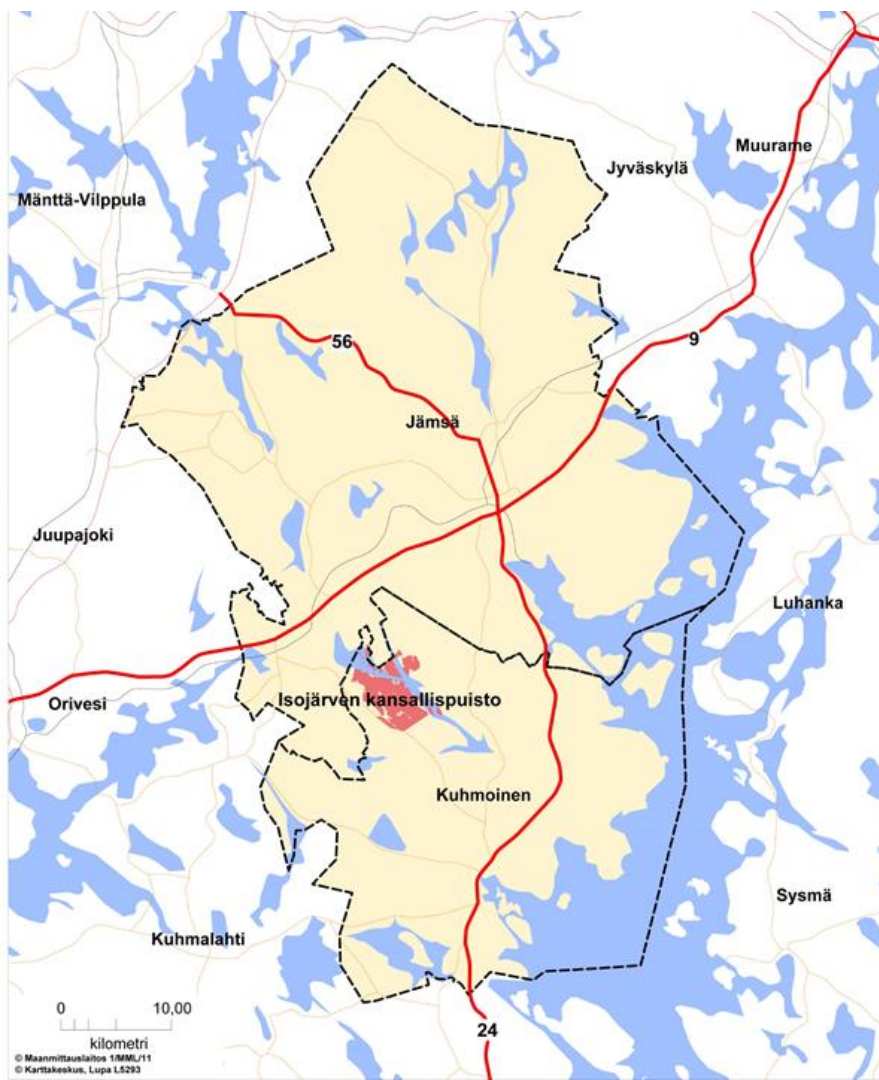
Tutkimuksessa Isojärven kansallispuiston lähialueeksi oli määritelty Kuhmoisten ja Jämsän kunnat. Oheinen kartta lähialueesta oli vastaajien saatavilla.

Puiston paikallistaloudellisten vaikutusten laskenta perustuu kävijöiden rahankäyttöön tällä lähialueella. Lähialueella asuvat on määritelty paikallisiksi asukkaiksi ja sen ulkopuolelta saapuneet matkailijoiksi.

Lähialuekartan lisäksi vastaajilla oli käytettävissään myös kansallispuiston kartta, johon oli korostettu tutkimuksessa kysytyt käyntikohteet ja reittien nimet (ks. kartta s. 4).

”Kiinnostava kysely! Hienoa nähdä, että puistoa kehitetään näin asiakaslähtöisesti!”

”Oli ehkä aavistuksen liikaa kysymyksiä.”



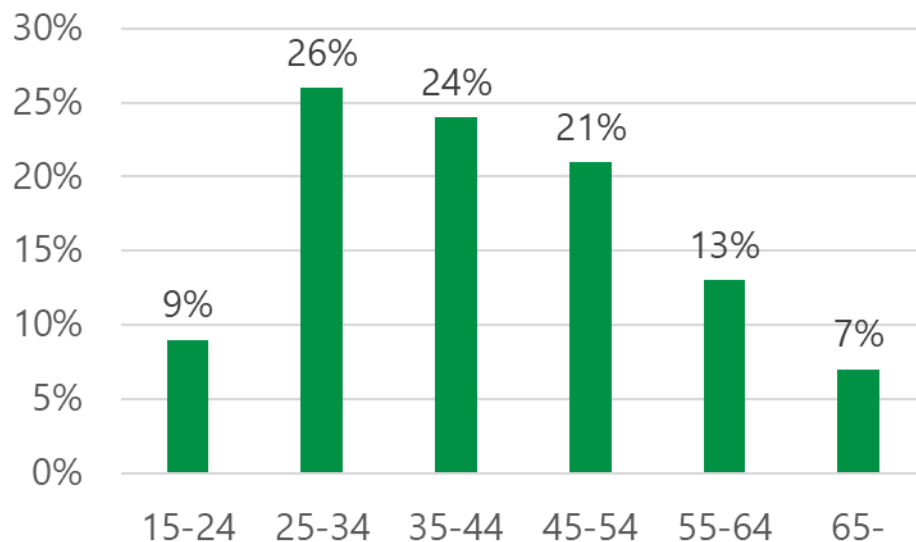
Puistoon saavuttiin useimmiten oman perheen kanssa

Vastaajien keski-ikä oli 42 vuotta. Vastaajista 55 % oli naisia ja 45 % miehiä. Yksi vastaaja ilmoitti sukupuolekseen "muu".

Vastaajista suurin osa saapui pienissä, 2–5 hengen seurueissa (83 %). Suuremmassa ryhmässä saapui 9 % vastaajista ja yksin 8 %. Edelliseen tutkimukseen verrattuna sekä suuremmassa ryhmässä että yksin matkustavien osuudet olivat pienentyneet kumpikin neljällä prosenttiyksiköllä.

Seurue koostui yleensä oman perheen jäsenistä (59 %), ystäväistä (21 %), seurustelukumppanista (10 %) tai muista sukulaisista (5 %). Tässä ei ollut tapahtunut mainittavia muutoksia.

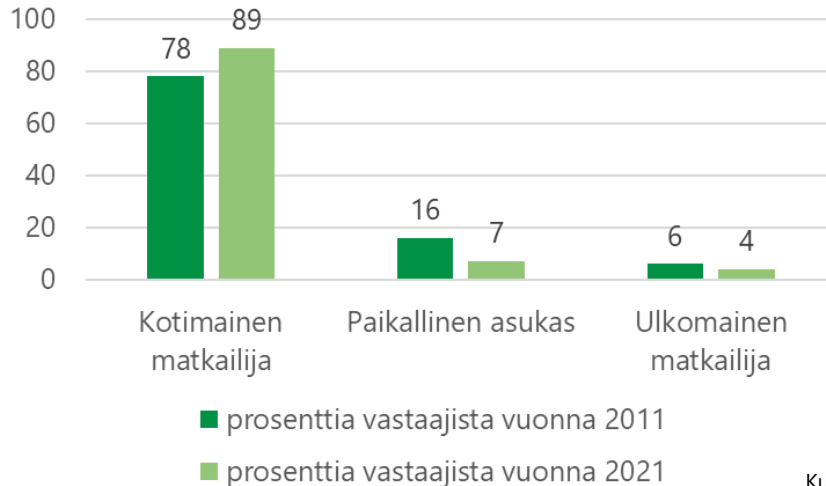
Vastaajista 15 %:lla oli seurueessa vähintään yksi alle 15-vuotias lapsi, mikä oli vähemmän kuin vuonna 2011. Koira oli mukana 16 %:lla vastaajista.



Vastaajien jakaantuminen ikäluokkiin.

Kotimaisten matkailijoiden osuus kasvanut

Vastaajista 89 % oli kotimaisia matkailijoita. Vain 7 % kävijöistä oli paikallisia eli Jämsästä tai Kuhmoisista. Jämsäläisiä oli kolminkertainen määrä kuhmoislaisiin verrattuna. Ulkomaisten matkailijoiden osuus oli 4 %. Vuoteen 2011 verrattuna kotimaisten matkailijoiden osuus oli kasvanut selvästi.



Kuva: Sannamari Ratilainen



Isojärvi tamperelaisten suosiossa

Vastausten jakauma
asuinkunnittain kpl

▲ Isojärven kansallispuisto

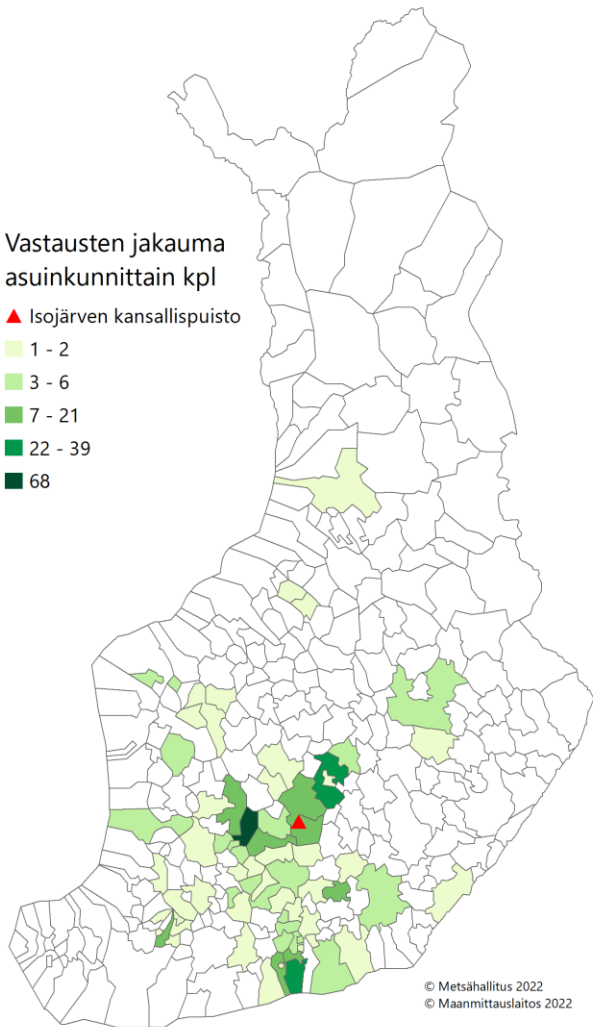
1 - 2

3 - 6

7 - 21

22 - 39

68



© Metsähallitus 2022
© Maanmittauslaitos 2022

Suomalaisista kävijöistä 18 % tuli Tampereelta, 10 % Jyväskylästä, 10 % Helsingistä, 5 % Jämsästä, 4 % Kangasalta, 4 % Lahdesta ja 4 % Turusta. Sijaintikunta Kuhmoisista saapui vain 2 % vastaajista.

Kotikuntien osuudet olivat pysyneet vuoteen 2011 verrattuna hyvin samankaltaisina, tamperelaisten osuus täsmälleen samana. Jyväskylästä ja Helsingistä saapuneiden osuudet olivat kasvaneet jonkin verran, Jämsästä ja Orivedeltä saapuneiden vähentyneet.

Ulkomaisia matkailijoita oli 4 % vastaajista, mikä oli 2 % vähemmän kuin vuonna 2011. He olivat saapuneet 13 eri valtiosta, mm. Espanjasta, Alankomaista ja Saksasta, kaukaisimmat Australiasta ja Yhdysvalloista. Ulkomaisten matkailijoiden vähenemistä selittävät koronapandemian aiheuttamat matkustusrajoitukset.

”Ihana paikka!”

Ensikertalaisten osuus kasvanut

Suurimmalle osalle vastaajista Isojärven kansallispuisto oli kyseisen matkan ainoa tai tärkein kohde (71 % vastaajista). Noin joka viidennelle Isojärvi oli yksi matkan suunnitelluista kohteista (22 %). Tällöin muita käyntikohteita olivat useimmiten muut kansallispuistot (22 mainintaa), mökki (13), Tampere (7) tai Himos (5). Kansallispuistoista yleisimmin mainittiin Leivonmäki (8 kertaa) ja Seitsemäniemi (5). Muita mainintoja saivat mm. Evon retkeilyalue, Kuhmoisten Linnavuori, Mänttä, Helsinki, Kuhmoinen ja Jyväskylä.

Ennalta suunnittelematta puistoon poikkesi 7 % vastaajista. Kohteen tärkeydessä ei ollut juurikaan tapahtunut muutoksia.

Vastaajista 65 % oli ensimmäistä kertaa Isojärven kansallispuistossa. Ensikertalaisten osuus oli kasvanut selvästi, sillä se oli 49 % vuonna 2011.

”Isojärven kansallispuisto oli yllättävänkin hieno kokemus ja suosittelen sitä muillekin.”

Kuva: Sannamari Ratilainen



Luonnon kokeminen ja maisemat tärkeitä

Vastaajat kokivat puistovierailullaan tärkeimmäksi luonnon kokemisen, maisemat ja rentoutumisen. Myös oleminen poissa melusta ja saasteista, yhdessäolo oman seurueen kanssa ja henkinen hyvinvointi koettiin tärkeäksi. Motiivit olivat lähes samat 10 vuotta sitten.

”Isojärven maasto on haastava suurien korkeuserojen ja kivisyyden sekä juurakkoisuuden takia. Kävelyssä joutui keskittymään vain askeliin ja maahan katsomiseen. Tämän takia luonnon havainnointi jäi puutteelliseksi.”

”Upeat maisemat!”

Kuva: Sannamari Ratilainen



Harrastuksista tärkein luonnosta nauttiminen

Suosituimmat aktiviteetit olivat kävely (79 %), luonnosta nauttiminen (70 %), retkeily (66 %), luonnon tarkkailu (62 %), eväretkeily (58 %) ja virkistäytyminen (55 %). Telttailua tai muuta leirytymistä oli harrastanut 31 % kävijöistä, luontovalokuvausta 24 % ja uintia 19 %. Pyöräilyä tai maastopyöräilyä oli harrastanut 8 % kävijöistä ja melontaa 4 %. Heretyn kämppäkahvilassa kertoi käyneensä 30 % vastaajista.

Yli kolmannekselle vastaajista kaikkein tärkein aktiviteetti kyseisellä käynnillä oli luonnosta nauttiminen (35 %). Noin joka viidennelle tärkein harrastus oli retkeily (21 %). Eväretkeilyä piti tärkeimpänä 7 %, kävelyä 6 %, luonnon tarkkailua 4 %, pyöräilyä tai maastopyöräilyä 4 %, virkistäytymistä 4 % ja melontaa 3 % vastaajista. Edellisessä tutkimuksessa luonnosta nauttiminen ei ollut mukana vastausvaihtoehdoissa. Tällöin tärkein harrastus oli useimmiten retkeily ja toiseksi useimmin luonnon tarkkailu.



Uusi maastopyöräilyreitti näkyy harrastuksissa

Eri aktiviteetteja harrastaneiden osuudet olivat pysyneet jokseenkin ennallaan. Eniten suosiotaan oli kasvattanut uinti (19 prosenttiyksikköä), retkeily (14 %-yks.), telttailu tai muu leirytyminen (7 %-yks.) ja pyöräily tai maastopyöräily (6 %-yks.). Vastaavasti lintuja ja marjastusta harrastettiin nyt 7–8 prosenttiyksikköä harvemmin kuin vuonna 2011.

Uinti-innostusta selittävät kesän 2021 helteet. Uintia harrastaneiden osuus oli silti yllättävän suuri, sillä Isojärvellä ei ole lainkaan uimapaikkoja. Vertailun vuoksi Leivonmäellä oli uitu samana kesänä Isojärveä harvemmin, vaikka siellä uintimahdollisuudet ovat huomattavasti paremmat. Ero selittyy mahdollisesti sillä, että yön yli retkeily oli Isojärvellä Leivonmäkeä yleisempää ja mahdollisesti uinti liittyi näihin pidempikestoisiin retkiin.

”Pidän kovasti myös MTB-reitistä maastopyörällä ajaen. Suosittelen mielelläni paikkaa myös muille.”

”Uimalaituri olisi kiva lisä ainakin Vahterjärven ja Kalalahden taukopaikoille. Kiitos!”

Kuva: Heikki Sulander



Liikkuminen omin voimin

Kansallispuistovierailulla oli liikuttu omin voimin keskimäärin 11 km, mediaanin ollessa 9 km. Yleisin liikkumistapa oli kävely.

Ilmoitetut muut liikkumistavat olivat suppailu ja sauvakävely.

”Polut vaativia, kivikkoisia, jyrkkiä.”

”Hyvää kuntoilua huomaamatta.”

Liikkumistapa	N	Keskiarvo	Mediaani	Kuljettu matka km/v
Kävellen	364	10,8	8	207 589
Pyöräillen/maastopyöräillen	28	18,6	16	31 936
Meloen	14	10,9	8	7 984
Juosten	10	9,2	10	7 128
Soutaen	6	4,5	5	2 138
Muuten, miten?	2	22,5	25	3 564
Vastanneita yhteensä	388	11,2	9,0	260 339



Hevoslenkki suosituin reitti

Puiston uudet rengasreitit olivat miltei yhtä suosittuja. Kaikkein suosituin reitti oli Hevoslenkki, 6 km. Hyvin monet vastaajista olivat merkinneet kulkeneensa useampia reittejä.

Maastopyöräreittiä ilmoitti käyttäneensä 7 % vastaajista.

Osa vastaajista ei selvästi merkinnyt kaikkia käymiään käyntikohteita. Esimerkiksi lukuisista Heretyn pihapiirissä kerätyistä vastauksista puuttui merkintä Heretystä käyntikohteena. Osa vastaajista tulkitse luultavasti sanan Heretty tarkoittavan tässä kämppäkahvilaa. Puutteita pyrittiin korjaamaan sen mukaan kuin vastausten perusteella oli pääteltävissä. Selvää kuitenkin on, että kaikkia käyntikohteita ei saatu selville. Esimerkiksi kuljetun reitin varrelle osuneet taukopaikat jäivät usein kirjaamatta.

Käyntikohteiden suosiota on vaikea vertailla edelliseen tutkimukseen, koska reitit ovat muuttuneet. Kuitenkin esimerkiksi Huhtalassa näyttää nyt vierailleen entistä harvempi kävijä (21 % → 7 %).

”Yksi hienoimmista kohteista, joissa olen käynyt! Iso plussa vaihtelevista poluista.”

Käyntikohde	Kpl	%
Heretty	317	79
Kannuslahti	127	32
Hevoslenkki 6 km	121	30
Heretyn luontopolku 3 km	115	29
Kalalahti	114	28
Savottapolku 10 km	109	27
Jätjän polku 11 km	99	25
Majavapolku 3,8 km	98	24
Lortikka	87	22
Vahterjärvi	84	21
Kuorejärvi	55	14
Maastopyöräilyreitti 16 km	29	7
Huhtala	28	7
Muualla, missä?	18	4
Renusaari	18	4
Luutsaari	5	1
Vastanneita yhteensä	400	-

Kävijöiden viipymä ja yöpymistavat 1/2

89 % saapui puistoon henkilöautolla. Matkailuautolla tai henkilöautolla ja matkailuvaunulla saapui 8 % vastaajista. Lihavoimin saapui 2 % vastaajista. Lisäksi yksi vastaaja oli saapunut moottoripyörällä, yksi veneellä ja kaksi retkeilyautolla.

Kävijöistä 55 % vieraili Isojärven kansallispuistossa päiväselttään ja viiپی puistossa keskimäärin kolme tuntia (keskiarvo 3,7 h, mediaani 3 h).

Puistossa yöpyi 45 % vastaajista. He viipyivät keskimäärin yhden vuorokauden (keskiarvo 1,4 vrk, mediaani 1 vrk). Puistossa yöpyneistä suurin osa oli majoittunut omassa majoitteessa, kuten teltassa (71 %). Toiseksi suosituin majoittumistapa oli asuntoauto tai -vaunu (18 %). 4 % oli majoittunut vuokratuvassa ja 4 % laavussa.

Vuoteen 2011 verrattuna yöpyjien osuus oli kasvanut ja päiväkävijöiden vastaavasti pienentynyt 5 prosenttiyksikköä. Viipymä oli lyhentynyt hiukan.





Kävijöiden viipymä ja yöpymistavat 2/2

Matkailijoilta kysyttiin myös viipymää yhteensä puistossa ja sen lähialueella. Päiväkävijöiden viipymä oli keskimäärin 5 tuntia (keskiarvo ja mediaani 5 h) ja yöpyjien 2 vuorokautta (keskiarvo 2,8 vrk, mediaani 2 vrk).

Yöpymistapa puiston lähialueella	n	Keskiarvo	Min	Med	Max
Omassa mökissä	22	8,0	1	4	30
Vuokramökissä	18	5,4	1	3	20
Ystävän tai sukulaisen luona	12	3,2	1	2	14
Omassa majoitteessa teltta tms.	9	1,4	1	1	2
Muualla, missä?	7	2,3	1	2	7
Hotellissa	5	1,4	1	1	2

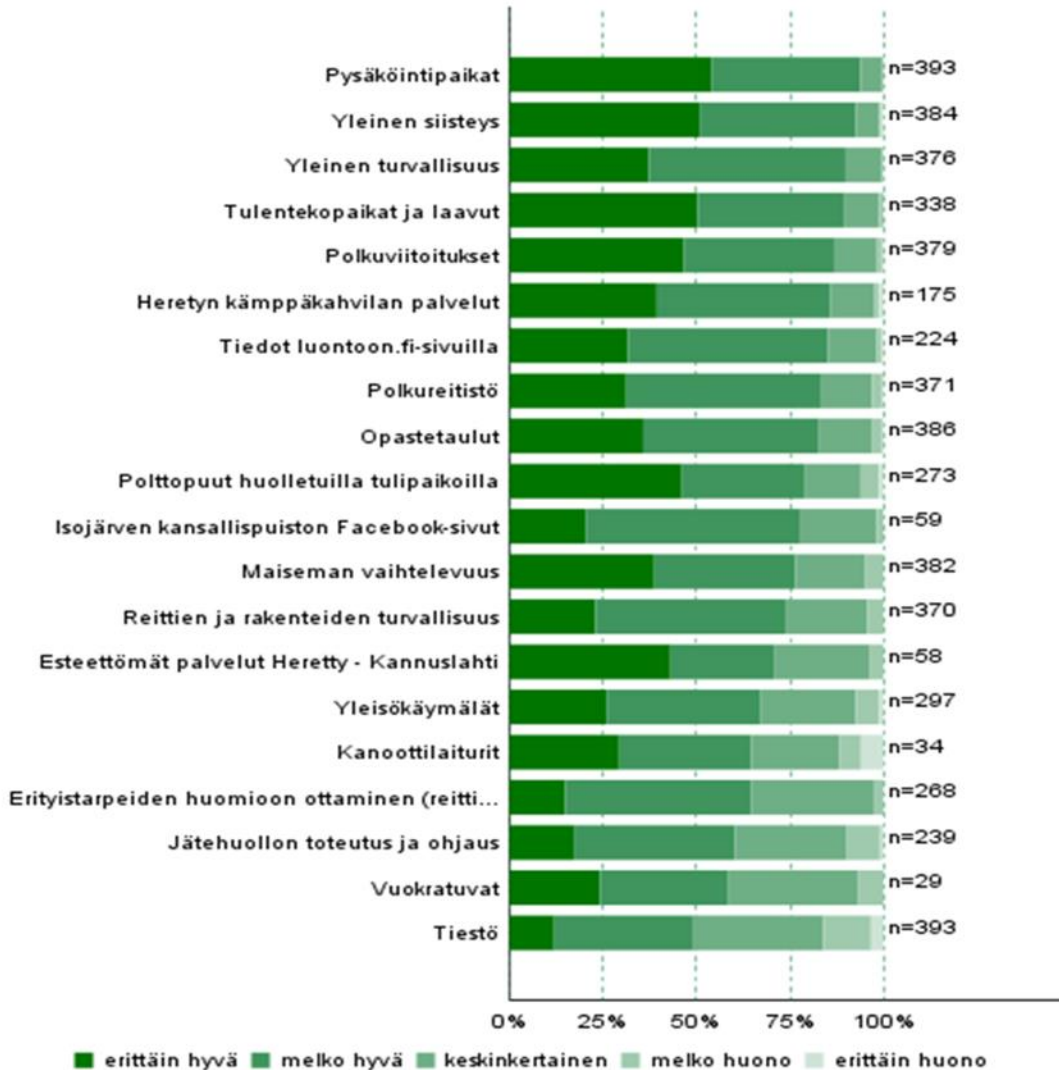
Mielipiteet palveluista 1/2

Kävijät olivat varsin tyytyväisiä puiston palveluihin. Asteikolla 1–5 heikoimmat arviot sai tiestö (3,4). Kylämäntien huonoa kuntoa moitittiin myös avoimissa palautteissa. ”Hiekkatie perille Herettyyn oli aivan surkea. Sen takia tuskin tulemme uudestaan vaikka paikka oli muuten hieno.”

Parhaat arviot saivat pysäköintipaikat (4,5). Myös yleiseen siisteyteen, tulentekopaikkoihin ja laavuihin, yleiseen turvallisuuteen ja polkuviitoitukseen oltiin varsin tyytyväisiä (4,4–4,3).

Tyytyväisyys palveluihin oli pysynyt vuoteen 2011 verrattuna äärimmäisen samanlaisena. Suurimmat muutokset olivat tyytyväisyyden kasvu pysäköintialueisiin (4,2 → 4,5) ja tietoihin Luontoon.fi-sivuilla (3,8 → 4,1).

”Todella hieno kohde!”



Mielipiteet palveluista 2/2

Yrittäjän ylläpitämiin Heretyn kämppäkahvilan palveluihin oltiin tyytyväisiä (4,2). Kämppäkahvila sai useita kiitoksia avoimissa palautteissa. "Kiitos Heretyn toiminnalle! Loistava palvelu ja iloinen asenne." Joitain toiveita tuli kämppäkahvilan aukiolojen laajentamisesta.

Palvelujen määrään oli melko tai erittäin tyytyväisiä 95 % vastaajista (keskiarvo 4,3, sama kuin vuonna 2011). Tulosta voi pitää hyvänä, onhan puiston käyntimäärä lähes kolminkertaistunut edellisestä tutkimuksesta. Taukopaikkoihin kohdistuneet parannukset ja laajennukset ovat selvästi olleet onnistuneita.

"Heretyn kämppäkahvila oli ihana!"

"Kivaa kun on rakennettu lisää telttailuun sopivia kohtia, lavat ja hiekoitukset."

Heretyn kämppäkahvilan pihassa. Kuva: Maija Mikkola



Ennako-odotusten täytyminen

Kävijöiden odotukset luonnonympäristön suhteen täytyivät yleisimmin erittäin hyvin. Odotukset harrastusmahdollisuuksia sekä reittejä ja rakenteita kohtaan sen sijaan täytyivät useimmiten melko hyvin.

Kaikkien osa-alueiden osalta ennako-odotusten täytyminen oli aavistuksen huonontunut vuoteen 2011 verrattuna.

”Kiitos mahtava paikka ja fasiliteetit.”

Odotukset	n	Arviointi, %, erittäin huonosti	Arviointi, %, melko huonosti	Arviointi, %, keskin-kertaisesti	Arviointi, %, melko hyvin	Arviointi, %, erittäin hyvin	Keski-arvo
Luonnon-ympäristö	398	0	0	4	34	62	4,57
Harrastus-mahdollisuudet	386	1	1	15	45	38	4,19
Reitit ja rakenteet	397	0	1	7	50	43	4,34

Kuva: Minna Jakosuo



Käyntiä häirinneet tekijät

”Yöllä yhdeltä tuli telttailijat viereen, tämä häiritsi.”

Kävijät olivat kokeneet melko vähän häiriötä käynnillään kansallispuistossa. Eniten häiriötä oli koettu maaston kuluneisuudesta ja liiallisesta kävijämäärästä. Jokin muu oli häirinnyt 17 %:a vastaajista. Eniten mainintoja sai reittien vetisyys (8 mainintaa).

Kaikissa osa-alueissa häiriötä koettiin nyt hieman enemmän kuin kymmenen vuotta sitten. Erot eivät kuitenkaan olleet merkittävät. Eniten oli kasvanut liiallisesta kävijämäärästä koettu häiriö (4,61 → 4,39) ja maaston kuluneisuudesta koettu häiriö (4,50 → 4,29) (asteikolla 1–5, 5 = ei häirinnyt lainkaan, 1 = häirinnyt erittäin paljon).

Odotukset	n	Arviointi, %, häirinnyt erittäin paljon	Arviointi, %, häirinnyt melko paljon	Arviointi, %, häirinnyt keskin-kertaisesti	Arviointi, %, häirinnyt melko vähän	Arviointi, %, ei häirinnyt lainkaan	Keski-arvo
Maaston kuluneisuus	393	1	4	12	33	51	4,29
Maaston roskaantuneisuus	395	1	1	5	19	74	4,65
Luonnonympäristön käsittely	396	0	2	7	28	63	4,51
Liiallinen kävijämäärä	397	1	3	13	23	60	4,39
Muiden kävijöiden käyttäytyminen	397	1	3	4	18	75	4,63
Jokin muu, mikä?	68	15	15	9	6	56	3,74

”Pyöräreitillä oli haastavia vesiesteitä.”

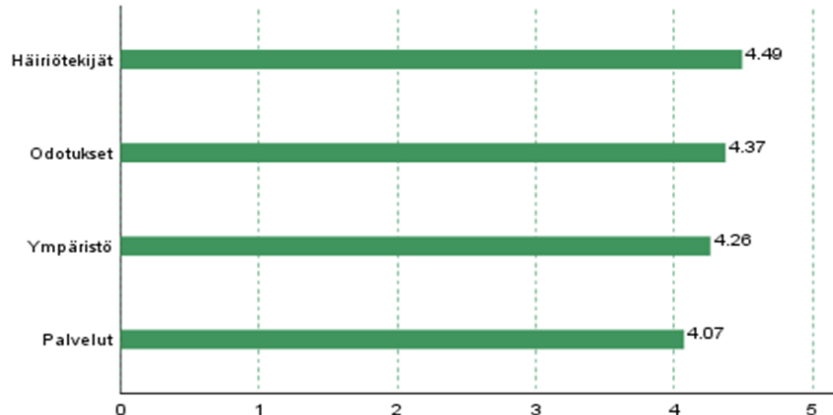


Majavien padot aiheuttavat Isojärvellä haasteita, kun vesi nousee reiteille. Kuva: Minna Malinen.

Kävijätyytyväisyysindeksi

Isojärven kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoiseksi kävijätyytyväisyysindeksiksi tuli 4,24 asteikolla 1–5, 1 = erittäin huono, 5 = erittäin hyvä. Kävijätyytyväisyysindeksi lasketaan palvelujen ja ympäristön saamien arvioiden, ennakko-odotusten täyttymisen ja koettujen häiriötekijöiden keskiarvoista. Vuonna 2011 kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,25.

”Oli oikein hieno kansallispuisto! Tulen mielelläni uudestaan.”



Kuva: Heikki Sulander





Hyvinvointia luonnosta

Useimmat vastaajat kokivat käynnin Isojärven kansallispuistossa lisänneen heidän sosiaalista, psyykkistä ja fyysistä hyvinvointiaan vähintään jonkin verran.

Kansallispuistovierailunsa terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahalliseksi arvoksi vastaajat arvioivat 3–3 000 euroa. Vastausten keskiarvo oli 135 euroa ja mediaani 60 euroa. Vastausprosentti rahallisen arvion kohdalla oli 86 %. Osa ei halunnut arvottaa luontokokemusta rahassa. Lisäksi kaksi vastaajaa oli arvioinut arvoksi 10 miljoonaa. Nämä kaksi vastausta jätettiin tarkastelun ulkopuolelle.

”Tämmösiä luontokokemuksia ei voi rahassa mitata.”

Kuva: Tommi Lehtinen

Terveys- tai hyvinvointivaikutus	Arviointi, %, täysin eri mieltä	Arviointi, %, jonkin verran eri mieltä	Arviointi, %, ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, %, jonkin verran samaa mieltä	Arviointi, %, täysin samaa mieltä	Keskiarvo
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi	1	2	9	45	43	4,29
Psyykkinen hyvinvointini lisääntyi	1	1	8	40	52	4,42
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi	1	1	8	40	51	4,39

Rahankäyttö kasvanut

Isojärven kansallispuiston kävijät kuluttivat käynnillään kansallispuistossa ja sen lähialueella (Kuhmoinen, Jämsä) rahaa keskimäärin 25 €.

Rahankäyttö oli kasvanut selvästi vuodesta 2011, jolloin rahaa käytettiin 17 € / käynti. Lähialueen asukkaat kuluttivat keskimäärin 8 € / käynti, ulkomaiset matkailijat 9 € ja kotimaiset matkailijat 27 €. Majoittujat kuluttivat keskimäärin 35 € / käynti ja päiväkävijät 9 € / käynti.

Kävijäryhmä	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	381	234	147
Keskimääräinen kulutus (€)	25	35	9
Kotimaiset matkailijat, n	336	227	109
Keskimääräinen kulutus (€)	27	36	9
Ulkomaiset matkailijat, n	17	4	13
Keskimääräinen kulutus (€)	9	-*	5
Lähialueen asukkaat, n	26	1	25
Keskimääräinen kulutus (€)	8	-*	8

* havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvion epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta



Paikallistaloudelliset vaikutukset miltei viisinkertaistuneet

Rahankäytön paikallistaloudelliset kokonais-tulovaikutukset olivat noin 615 000 € ja 5 henkilötyövuotta. Vuoteen 2011 verrattuna kokonaisvaikutukset olivat miltei viisinkertaistuneet johtuen sekä lisääntyneestä rahankäytöstä että kasvaneesta käyntimäärästä.

Kävijät käyttivät eniten rahaa ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin. Rahankäytöstä syntyneistä tulovaikutuksista suurin osa syntyi kuitenkin majoittumisesta (32 %) sekä kahvila- ja ravintolapalveluista (30 %). Vuoteen 2011 verrattuna rahaa käytettiin nyt enemmän erityisesti kahvila- ja ravintolapalveluihin sekä ohjelmopalveluihin.

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulo-vaikutuksista	Työllisyys-vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset1	6,56	5 755	2	0
Paikallisliikenne2	0,05	1 442	0	0
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	7,88	62 554	18	1
Kahvila ja ravintola	4,02	106 591	30	1
Majoittuminen	4,15	114 140	32	1
Ohjelmopalvelut3	1,49	40 929	12	0
Muut menot4	0,96	23 443	7	0
Välittömät vaikutukset yhteensä	-	354 854	100 %	4
Välilliset vaikutukset	-	260 564	-	1
Kokonaisvaikutukset	-	615 418	-	5

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

Paikallistaloudelliset vaikutukset, kun Isojärvi oli matkan tärkein kohde

Talousvaikutuksista ei voida suoraan erottaa Isojärven kansallispuiston osuutta muista lähialueen matkailullisista vetovoimatekijöistä. Yli puolet tutkituista kokonaistulovaikutuksista, n. 355 000 €, syntyi kuitenkin niiden kävijöiden rahankäytöstä, jotka ilmoittivat Isojärven kansallispuiston olevan heidän matkansa ainoa tai tärkein kohde. Kansallispuiston paikallistaloudellisten vaikutusten voidaan katsoa olevan vähintään tämän suuruiset.



Kuva: Upe Nykänen

	Tulovaikutus (€, ilman ALV), kun tärkein kohde, n = 272	Työllisyysvaikutus (htv), kun tärkein kohde, n = 272	Tulovaikutus (€, ilman ALV), kun yksi monista kohteista, n = 83	Työllisyysvaikutus (htv), kun yksi monista kohteista, n = 83	Tulovaikutus (€, ilman ALV), kun ennalta suunnitellun kohde, n = 24	Työllisyysvaikutus (htv), kun ennalta suunnitellun kohde, n = 24	Tulovaikutus yhteensä (€, ilman ALV), n = 379	Työllisyysvaikutus yhteensä, (htv), n = 379
Välittömät vaikutukset yhteensä	204 407	2	123 956	2	27 275	0	355 639	4
Välilliset vaikutukset	150 898	1	89 726	0	20 402	0	261 026	1
Kokonaisvaikutukset	355 306	3	213 682	2	47 677	0	616 665	5

Palautetta ja kehittämisenäkökulmia 1/2

Opasteiden puutteista tai ristiriitaisuuksista tuli jonkin verran palautetta (6 kpl). Tutkimusvuonna puiston opasteiden uusiminen oli vielä osittain kesken, joten tilanne korjaantuu näiltä osin. Opasteisiin liittyen tuli myös hyviä kehittämisenäkökulmia, esimerkiksi "ethän tiskaa lammessa" -ohjekyltit asennetaan jo tulevana kesänä. Lisäohjeistusta toivottiin myös matkailuautoissa yöpymisestä. Lisäksi toivottiin lisättävän luontoon.fi-sivuille "Suositellaan harkitsemaan majoitteena riippumattoa tms., koska niille on paremmin paikkoja kuin teltoille".

Valituksia tuli jonkin verran puuttuvasta sahapukista, täyttyneestä vieraskirjasta, lahoista polttopuista, rikkiäisestä sahasta, telttapaikkojen puutteesta sekä Kylämäntien huonosta kunnosta.

Puistoon toivottiin toista vesipistettä (5 mainintaa), uimapaikkaa/-laituria (4), lisää taukopaikkoja (3), lisää telttapaikkoja (3), roskiksia (2) ja pitkoksia (1). Kalalahteen toivottiin toista käymälää (1). Yksi vastaaja toivoi sähköauton latauspistettä ja yksi matkaparkkia. Myös varattavaa laavua, jonne pääsisi autolla, toivottiin (1).

"Enemmän telttailupaikkoja, kaipaisi omaa rauhaa myös leiriytymisessä."



Palautetta ja kehittämisenäkökulmia 2/2

Patikointireittejä (2) ja maastopyöräilyreittejä (2) toivottiin lisää. Kolme vastaajaa toivoi, että maastopyöräilyreitit loppuosa saataisiin siirrettyä pois tieltä. Yksi vastaaja toivoi myös Lortikanvuoren luontopolun ja Latokuusikon kierroksen palauttamista reittivalikoimaan.

Kansallispuiston huolto sai myös paljon kiitosta: "Olen erittäin iloinen ja kiitollinen kaikille osapuolille, jotka mahdollistavat vierailut kansallispuistoissa ja ylläpitävät sekä huoltavat. Hieno etuoikeus vierailla niissä. KIITOS!!" "Kiitos upeasta kansallispuistosta ja sen hyvästä huollosta!"

"Toivon, että luonnontilaisia paikkoja vaalitaan suuressa arvossa ja tulevat sukupolvet saavat nauttia niistä yhtälailla kuin luonnon muut asukit!"

"Viihtyisä kansallispuisto.
Täytyy tulla uudestaan."

Kuva: Heikki Sulander





Johtopäätökset

Puiston huimasti kasvanut käyntimäärä näkyi hieman kävijäkokemuksessa. Kävijätyytyväisyys pysyi kuitenkin entisellä korkealla tasolla. Viime vuosina tehdyt uudistukset, kuten pysäköintialueiden laajennukset, telttapaikkojen lisääminen ja tulipaikkojen laajennukset ovat selvästi olleet onnistuneita. Peräti 45 % Isojärven kävijöistä yöpyi puistossa, joten telttapaikkoja kaivataan vieläkin lisää.

Isojärvellä haasteita tuovat majavien nostamat tulvat, jotka jättävät välillä alleen reittejä ja tulentekopaikkoja. Myös maaston jyrkkäpiirteisyys, kivikkoisuus ja juurakkoisuus luovat osalle kävijöistä haasteita. Näiden asioiden ratkaiseminen ei ole helppoa, mutta etukäteisviestintään kannattaa panostaa. On tärkeää, että ennakkotiedoissa puiston olosuhteet tuodaan mahdollisimman kuvaavasti esiin. Osa kävijöistä toisaalta myös selvästi nauttii maaston haastavuudesta.

Oli ilahduttavaa, että uusi maastopyöräilyreitti ei nostanut esiin ristiriitoja pyöräilijöiden ja kävelijöiden välillä, vaikka reitit kulkevat osittain samalla polkuuralla. Pyöräily oli avoimien vastausten perusteella häirinnyt yhtä henkilöä vuonna 2011 ja samoin vuonna 2021.

On mielenkiintoista nähdä miten käyntimäärät kehittyvät tästä eteenpäin. Korvautuuko osa kotimaisista matkailijoista tulevaisuudessa ulkomaisilla matkailijoilla? Kansallispuiston luontoarvojen sekä positiivisen kävijäkokemuksen säilymisen turvaaminen on joka tapauksessa ensiarvoisen tärkeää.